

Untitled

FAKE NEWS (FN a špatná logika (Seriál, díl.8)

Starší díly najdete na:

<http://hurontaria.baf.cz/FAKE/fake.htm>

V posledním pokračování (díle 7.) jsme diskutovali použití logického AND a OR ve srovnání s českým "ano" a "nebo". Zadané úlohy pak měly rozepsat implikace s více podmínkami. Zde tedy řešení úloh z minula, ovšem jen přepis zadání, ale už ne analýsu závěrů (to zase jindy, ale už teď můžete z příkladů občas poznat, že jde o nějakou chybu či fejk):

=====

1) "Pokud vzniknou mutace viru nebo pokud se tento rozšíří znova, vznikne druhá vlna pandemie, ale nebudeme vědět, kde to začne."

Přepis: Pokud vzniknou mutace viru OR pokud se tento rozšíří znova PAK vznikne druhá vlna pandemie, ale PAK nebudeme vědět, kde to začne.

POSTUP:

Zkráceně je to teda: P1 OR P2 PAK Z1 a P3 PAK Z2, kde PAK označuje závěr

P1= pokud vzniknou mutace viru, P2= pokud se tento rozšíří znova

V tomto případě jsou závěry dva (Z1= vznikne druhá vlna pandemie) a (Z2=nebudeme vědět, kde to začne). Pro P3, jak vyplývá ze zadání, je vlastně Z1=P3, tj.) "vznikne druhá vlna pandemie". Obě Z budeme řešit extra, bychom rozpoznali, co závisí na čem.

2) "Kdyby byla vláda víc průhledná ve svých opatřeních a vysvětlovala je, pak by tomu rozuměl i každý blbec či novinář."

Přepis: Kdyby byla vláda víc průhledná ve svých opatřeních OR vysvětlovala je, PAK pak by tomu rozuměl i každý blbec OR novinář.

POSTUP:

Zkráceně je to tedy: P1 OR P2 PAK Z1 OR Z2. Jelikož asi nejde o to, kdo je víc ignorant, jestli blbec či novinář, může Z2 odpadnout (dal jsem je tam hlavně proto, že právě oni si stěžují, že tomu nerozumí :-). Také je třeba uvážit, jestli zde P1a P2 vlastně nejsou totéž.

3) Kdyby se nedělala opatření s rouškami nebo dvoumetrová osobní izolace, byl by ekonomický dopad minimální.

Přepis: Kdyby se nedělala opatření s rouškami OR dvoumetrová osobní izolace, PAK

Untitled

by byl ekonomický dopad minimální .

POSTUP:

Zkráceně je to P1 OR P2 PAK Z1. Zdá se to být prosté, ale zde ani P1 ani P2 nejsou podmínky pro "ekonomický dopad", příčinou dopadu je omezení výroby, obchodu a dopravy. Na druhé straně mohla být ekonomická situace tak mizerná jako v Itálii či Francii, kde by ke krizi došlo i bez koronavirusu :-)

4) Když víme, že v Čechách, na Moravě a i jinde vypukla druhá vlna, můžeme usoudit, že to nebude všude stejné, ale že se to bude lišit.

Přepis: Když víme, že P1 (v Čechách a jinde) vypukla druhá vlna, můžeme usoudit, že to nebude všude stejné, ale že se to bude lišit.

POSTUP: tohle je tak samozřejmý odhad, navíc to prý "můžeme usoudit", takže bych se tím ani nezabýval . . . :-)

=====

Tmto končím teoretický základ mojí "Fejkologické analýzy". Než se dáme do složitějších případů, tak jen ještě všeobecně:

1) PRIMITIVNÍ FEJKY mohou být jen tzv. "fakta", která spoléhají na to, že jim věříme, o logiku tam nejde.

2) FEJKY, KTERÉ NĚCO DOKLÁDAJÍ NA ZÁKLADĚ PODMÍNEK ČI PŘEDPOKLADŮ - ty jsme právě probírali . Abychom je mohli spolehlivě analyzovat (t.j. abychom ještě nezaváděli vlastní chyby) , musíme si je "upravit" do logických forem typu: předpoklad(y) a PAK z nich plynoucí závěr(y) .

Jde o čtyři hlavní druhy chyb: špatný předpoklad, špatná formulace, špatná logika, špatný závěr či více najednou. Vedlejší chyby: nedostatečné předpoklady, neplatné předpoklady, předpoklad, který nesouvisí s problémem, špatný či nepřesný předpoklad. Už i vedlejší chyby ale stačí, aby se zrodil fejk.

3) FEJKY PSYCHOLOGICKÉ či KOMPLIKOVANÉ - opět založené na naivní víře čtenáře, špatné psychologii, klamně popularitě autora, fejky typu "jedna paní povídala", fejky doprovázené strašením a tzv. fejky od odborníků . . .

4) FEJKY STATISTICKÉ: jak už řekl Mark Twain, existují lži, zatracené lži a statistiky. Já bych jen místo "statistiky" napsal "statisticy" neboť to jsou ti, co lžou, i když třeba nevědomky . . .

=====

PROBLÉMY PRO DOMA (vybral jsem je z novin - udělejte si analýzu, zda je to fejk a proč či proč ne):

Untitled

- 1) Jeden ředitel statistického ústavu napsal: Mnoho "úmrťí na koronavirus" bylo díky primárním chorobám, tj. šedesát procent úmrťí uváděných ve statistikách COVID nebylo primárně na COVID-19.
- 2) Jedna poslankyně prohlásila, že jsme v koronavirové krizi zchudli o deset procent - kvůli tomu, že máme korunu, a ne euro.
- 3) Jiný vševěd: Počet úmrťí způsobených koronavirem je rozhodující, všechno ostatní je podružné.
- 4) Švédsko v boji proti koronaviru zvolilo benevolentnější přístup než jiné země. I přesto se však v zemi nakazilo koronavirem jen minimum lidí. Protilátky proti viru SARS-CoV-2 má v krvi jen 7,3 procenta obyvatel, vyplynulo z testování v metropoli Stockholmu. Zdá se, že ani tento často kritizovaný přístup v boji s nemocí covid-19 zřejmě nepomůže rychle vybudovat kolektivní imunitu (zpráva z anglického zdroje)
- 5) Migraci nezastavíme, protože není hrozbou. Stejně tak začít se zelenou politikou v dnešní postkoronavirové době je zcela oprávněné, ba přímo na místě.
- 6) Po koronavirovém výpadku lze očekávat pokles HDP. Ale pokud nepřijde jiná pohroma, životní úroveň se nejspíš vrátí do situace před-koronavirové.
- 7) Mariánský sloup na Staroměstském náměstí je část historie. ale to místo je věru trapné: " Santa Maria" bylo heslo císařské armády na Bílé hoře a hned naproti stávalo ono potupné katovské lešení . .
- 8) Chlubili se senátoři císaři, jak v Římě vzrostla morálka - prý mají daleko méně lotrů ve vězení než dříve. Na to císař: "Je -li jich méně ve vězení, o to více lotrů běhá na svobodě . . ."

=====

Řešení příště.